NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1766 MỖI SỐ : 0$02 NGÀY THỨ HAI 5 FÉVRIER 1923

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

	HANOI					
	[illegible]	Người đem đến nhà	Gởi số Giây thép	Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc-địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	9$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	4.50
Ba tháng. .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	2.25
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	0.75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 160

DÉPÔT LÉGAL INDOCHINE N° 711

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page:
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$80 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Một điều chiêm-nghiệm xã-hội tiến-hóa chóng hay chậm

Trong khi ta muốn chiêm nghiệm cái trình độ tiến hóa của một xã-hội chóng chậm thế nào, lúc đầu ta chưa xét ra được cái nội-dung, nhưng ta cũng có thể theo cái biểu-diện mà xét biết được một cách rất rõ ràng. Nói vậy hẳn có người cho là phải xem cái số học-hiệu và số học sinh nhiều hay ít; điều đó cũng đúng lẽ, vì những cái đó là những cơ-quan trọng-yếu để giúp nên sự tiến hóa; nhưng ta tưởng không phải phiền xem đến những điều đó vội, có một điều mà ta muốn nói sau đây, rất giản dị mà rất xác thực, tưởng ai cũng cho là một điều chiêm nghiệm đích đáng, là đem cái số báo tiêu-thụ đối chiếu với số nhân-khẩu trong xã-hội nhiều ít hơn kém thế nào vậy.

Thực thế, ta thử xem các nước tiên tiến về phương Âu, Mỹ, số ngạch báo tiêu thụ thường bao giờ cũng vượt quá nửa cái số nhân khẩu trong nước, các nhà du-lịch khi mới bước chân vào đất nước, cái cảnh tượng văn minh rực rỡ xúc động đến tâm trí làm cho phải suy tìm nghĩ ngợi cái cảnh tượng đó bởi đâu mà nên; kịp đến khi tới nơi đại-ấp danh-đô là chỗ nhân cư trù tập, qua các nhà lữ điếm, các nơi công-viên, các xưởng công nghệ, các ga hỏa-xa vân vân, thấy lũ năm lũ ba, kẻ ngồi người đứng, không có người nào là không cầm một tờ báo ở trong tay, thấy thế thì hẳn nghĩ ngay được ra rằng ấy chính là cái yếu-điểm làm cho xã-hội ấy được tiến-hóa trước nhất đấy vậy. Cứ cái số người xem báo với cái số báo hằng ngày phát thụ thì coi như phần cung vẫn chưa được đủ cho phần cầu, không kể các người công-giới, thương-giới, học-giới, chính-giới phải cần xem đến báo, cho đến những kẻ hàng ngày lao lực đem thân hi sinh cho các việc lao động, bồ hôi nước mắt, dầu tất mặt tối, sau khi rảnh rỗi cũng mượn tờ báo làm phương giải trí an thần, họ cho tờ báo như là ông thần yên-ủi linh-hồn và phù trì tính mệnh cho họ không gì bằng; họ ham đọc báo như thế cho nên hằng ngày hằng tháng cái số tiền vì lao-động mà được chia tư ba phần về sự ăn, mặc và để dành, còn một phần phải để mua báo đọc, tự họ lấy báo làm một vị linh đan hỏ trí rứt quan hệ không thể thiếu được trong một ngày nào. Người ta đã thường khẩu truyền một câu chuyện rất lý-thú : một người thợ mỏ, lúc ở mỏ vội ra về, gần đến nhà mới sực nhớ là quên không mua báo; người đó bèn chạy lại một thôi 4, 5 nghìn thước đến báo-quán mua lấy một tờ, khi về vui vẻ mà rằng : « Không cái gì làm cho ta được vui lòng phấn chí bằng một mảnh giấy này, nó lại làm cho cái gia-đình nhà rách vách nát đáng nên buồn rầu này hóa nên vui-vẻ êm-đềm, ở trong một cái thời-gian ngắn ngủi hình như nó tâng bốc cái thân lao-động này trải bao nhiêu cái địa-vị rất cao, nó đem hết các việc trọng yếu mà trình bày cùng ta, hình như nó lại bảo ta phải đem lương tâm mà xét đoán nữa... » Ấy đấy, ta thử xem cái số người đọc báo ở các nước văn minh thịnh đạt biết ngần nào.

Vì nhiều người xem báo như thế, nhiều người thích đọc báo như thế, trách nào mà dân-trí chẳng chóng mở mang, quốc thế chẳng chóng nên cường-thịnh. Mà cái trình độ của xã-hội càng ngày càng tiến thì báo-giới cũng phải theo cái trình-độ ấy mà mỗi ngày mỗi thêm khoáng - trương; kể trong một cái thành-thị lớn ở về các nước văn - minh ấy, không kể các tạp-chí, những một loại tân văn nhật-báo cũng có đến mấy trăm thứ, mỗi ngày mỗi thứ xuất bản có đến bốn năm vạn tờ, như thế mà quốc dân coi vẫn chưa lấy làm đủ, vì vậy cho nên người ta đã nói báo ở các nước văn minh đã thành là cái vốn sinh - hoạt trọng-yếu để nuôi nhân dân về đường tinh-thần, mà nhân dân cũng đã tự nhận đó là cái sinh-mệnh thứ hai của mình vậy.

Hỏi cỏ đến xã-hội ta, không hay rằng đã có điều đáng mừng đáng vẻ vang như thế chưa. Về điều đó ta không muốn nói mà ta cũng không nỡ nói làm chi, suốt trong ba kỳ, nhân số có đến hơn 18 triệu, trong một xã hội cái số phần tử như thế kể cũng đã là nhiều, thế mà nói đến cái cơ quan để giúp nên sự tiến-hóa rất mầu nhiệm ấy chưa hề thấy lợi-dụng được là bao, ta cứ xem hiện nay các báo xuất bản ở xã-hội ta, nào đã có mấy nỗi, thế mà thứ báo nào to nhất và có giá-trị nhất thì cái số-ngạch tiêu-thụ hằng ngày cũng chỉ độ năm sáu nghìn tờ là cùng, như vậy ta chẳng còn phải nghi ngờ là xã hội ta tiến-hóa chóng hay chậm, mà ta cam chịu là cái trình - độ quá còn thấp kém người xa. Ôi! đó cũng chẳng qua là vì sự giáo dục chưa được phổ cập, cái số người biết chữ còn ít ỏi lắm, nên dẫu có báo mà bởi đâu cho cảm-hóa được vào. Vậy ta hình-hương đính chúc cầu nguyện cho sự học quốc-ngữ chóng được lưu hành, thì ta mới chắc được rằng dân ta mới có cơ tiến-hóa, mà có như thế thì báo mới có công-hiệu vậy.

Vừa đây xem một tờ báo kia có nói người nước Xiêm-la các hạng nhân-sĩ trong nước đứng mở ra nhiều nơi *duyệt báo thư - xã*, là những nơi cho nhân dân hội họp xem sách đọc báo, mới lập được ba nơi, mà mỗi nơi hơn bù kém đã có đến ngót hai nghìn người, cái chủ-ý của các người lập ra đó là ý nghĩ muốn cho xã hội được chóng tiến-bộ tất phải mau mau thâu thái cho nhân dân lấy những trí-thức thông thường. Các hạng nhân-sĩ trong xã-hội nhà lấy đó mà coi, bấy lâu thường nói Xiêm-la sao lại hơn ta, nay xem một việc đó đã biết là người hơn mình vì đâu chưa? Nước Xiêm dẫu chưa sánh bằng các nước Âu-Mỹ, nhưng cũng tạm gọi được là một nước đã vẻ-vang rồi, mà về đường tiến-hóa còn biết lo nghĩ đến như thế, nữa chi là ta! Thiết tưởng các nơi đô - hội ta cũng nên lập nhiều những nơi như thế, như các làng cải lương cũng nên mua đủ các thứ báo, để giảng-diễn mọi điều có ích lợi cho nhân dân nghe. Bây giờ là buổi mới mang, thì người có trí thức phải xướng-đạo lên, đến khi nhân dân đã tự hiểu biết có ích lợi là thế nào, thì mới biết ham đọc báo như người Âu, Mỹ, cái lúc đó mới thực là tiến hóa chóng. Nếu cứ để cho ai nấy mờ-mờ mịt mịt, thì mực đen giấy trắng, còn biết báo là cái gì, thành ra một cái cơ-quan người ta dùng làm nên cái văn minh lợi-khí, mà ở xã-hội mình lại là cái phế-vật bất linh. Tiếc thay!

Nói thế hẳn có người hẹp lòng hà-trách rằng: báo ở xã-hội ta chưa được hoàn-toàn, thì lấy đâu mà cảm hóa được. Xin quả quyết đáp: lời nói đó thực không đúng, nói rằng không hoàn toàn thì xin vâng, nhưng nói rằng không cảm-hóa thì không có lẽ. Phải biết rằng không hoàn toàn là vì trình-độ xã-hội mình còn thấp kém, như cái nhà mới dựng, lấy đâu cho đẹp để ngay, tất phải ai nấy đều biết cái nhà đó có thể che chở cho mình được mà ra công bồi tạo, thì biết đâu chẳng có ngày tốt đẹp phong quang. Tuy vậy mà ở lúc này cái sức cảm hóa cũng không nhỏ, xã hội ta ví như người nghèo mà ốm đã lâu, nếu cứ chờ sâm nhung cao quế mới khỏi được bệnh thì đã làm thế nào được; tạm đem một vị thuốc tầm-thường cho uống, biết đâu uống vào mà lại chẳng khỏi được bệnh hay sao. Báo giới của ta ngày nay dẫu chưa hoàn toàn, nhưng vừa hợp với cái trình-độ của xã-hội, trước dễ sau khó, trước hẹp sau rộng, tùy cái trình-độ xã hội mà tiến lên dần dần, ấy cũng là một cái lẽ bất đắc bất nhiên. Vậy ta chính ở cái lúc này là cái lúc khó khăn, ta cần phải xét biết cái số người xem báo nhiều ít làm sao vậy.

S. B.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris ngày 2 Février 1923

Tại Thứ dân nghị viện

Nghị-viện hoãn các việc chất vấn về cái chánh trị ngoại-vụ.

Việc đất Memel

Đồng minh bạ tối hậu thư yêu cầu nước Lithuanie phải rút ngay đảng khởi-nghịch về, và bãi chánh-phủ ở đất Memel đi.

Việc ở hạt Rhur

Hơi mỏ than nổ trong một cái mỏ ở Benthen, hại mất 116 người.

Paris ngày 3 Février 1923

Việc trú-binh ở nước Đức

Người Pháp đã thực hành được hoàn-toàn việc bỏ vì cho than ở hạt Rhur không chở đi nơi khác được.

Một người lính Pháp đương canh bị một người Đức làm nghề thợ mỏ gây sự với mình bèn bắn chết người thợ mỏ ấy.

Cuộc hội-nghị giảng hòa Đông âu

Phái bộ nước Thổ ưng thuận phần nhiều các điều khoản của Đồng-minh và ưng thuận điều đình riêng với nước Anh về cái vấn-đề Mossoul

Hội-đồng các quan thượng-thư

Quan Poincaré có nói với hội-đồng các quan thượng-thư rằng cái biện tình hạt Rhur mọi sự được như ý.

Cái tội quân-phỉ

M Judet can về việc quân-phỉ nay tử khuyết tịch thì đã phải kết án phát lưu.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux ngày 3 Février 1923

Tại tòa trị-sự hội Vạn-quốc

Sáng ngày hôm thứ sáu tòa trị-sự hội Vạn-quốc, do M Viviani chủ tọa đã nghị luận về việc bảo hộ các tiểu dân nước Đức tại nước Ba-lan. Hội-đồng lại nghe M. Pasta (đại biểu nước Esthonie) trần thuyết mọi lẽ rồi giao cho M Da-Gama (đại biểu Brésil) soạn một bản tờ trình về việc bảo-hộ các tiểu-dân tại nước Esthonie mà đệ trình hội-đồng trước kỳ đại hội-đồng lần thứ tư.

Việc trú binh tại nước Đức

Việc ngăn cấm chở than ở hạt Rhur đến các hạt khác không có trú binh, thì trong ngày hôm thứ năm đã thực hành được một cách hoàn toàn. Các chuyến xe hỏa quay về phía đông đều bị bắt lại cả. Trong hạt Trèves, hạt Palatinat về địa phận liên-quốc Bavière, và trong miền thuộc về quyền quân-linh nước Anh, hỏa xa đi lại được như thường. Ở Bonn thì thợ thuyền hỏa xa đến xin làm việc để sửa sang lại những cơ khí bị hủy hoại.

Các viên chủ sự về các sở hỏa-xa ở Dusseldorf bị trục xuất cảnh ngoại, thì những người làm việc sở ấy có suy cử một viên chức nước Đức để làm đại biểu cho họ mà giao thiệp với phụ ban hội-đồng của nước Pháp. Các viên chánh-đoàn đều lại đến làm việc.

Ở Mayence, thì những người làm hỏa-xa có tỏ ý rằng nếu những người có tội được ân xá, thì họ trở lại làm việc, nhưng các đại-biểu Đồng minh không có thể hứa ân xá cho các tội nhân được.

Ở Essen thì những người làm sở bưu-điện đều làm việc, mà không có thỉnh cầu điều gì cả. Ở miền Dusseldorf những người tòng sự tại nhà thi xảnh nói rằng sẵn lòng lại trở lại làm việc.

Ở Dortmund, các viên xã trưởng đương tìm cách hòa hợp những mệnh lệnh của Chánh-phủ nước Đức và những điều khoản yêu cầu của Chánh phủ nước Pháp.

Trong miền Dusseldorf, các nhà buôn bán hình như muốn thôi không để chế người Pháp nữa.

Cuộc hội-nghị giảng-hòa Đông-âu

Các phái-bộ Đồng-minh và nước Thổ có hội nghị riêng với nhau. Nhà điện-báo *Havas* nói rằng theo như lời Liệt-cường, thì Ismet pacha đã đệ trình các phái-bộ Đồng minh những điều khoản cuối cùng của nước Thổ thỉnh cầu.

Còn tin nói rằng Ismet-pacha đã được phép ký tờ hòa nghị là một tin đồn sai.

Ngày chủ nhật hoặc ngày thứ hai thì M. Tchitchérine cùng một phần trong phái bộ nước Nga sẽ trở về nước.

Bordeaux, ngày 4 Février 1923

Hội-đồng Bồi-thường

Chánh-phủ nước Đức có xin hội đồng định lại cái số tiền của Đức có thể nộp được, thì hội-đồng cứ để nguyên các khoản đã định quyết ngày 26 Janvier 1923, không y lời nước Đức thỉnh cầu.

Cuộc hội nghị giảng hòa Đông-âu

Báo *Le Temps* có nói : Trong buổi hội-nghị ngày hôm thứ bảy, các phái-bộ Đồng minh có đáp lại những lời của phái-bộ nước Thổ trần-thuyết về việc nước ấy ưng thuận quân lính đóng ở Tarace không phải hạn số, mà nhà ga Karagatsch thì vẫn để về quyền người Hy lạp.

Về cái vấn-đề các quyền lợi của nhân dân về đạo Thiên-chúa tại địa hạt Thổ-nhĩ-kỳ, thì bản dự-thảo của nước Thổ có nhân nhượng ít nhiều. Còn về cái vấn-đề người ngoại-quốc di cư tại nước Thổ, thì các nhà pháp luật học đương kê cứu để tìm lấy một cái phương-sách khiến cho các tòa thẩm phán nước Thổ được tự-lập một cách hoàn toàn, đại khái như khi nào người ngoại quốc phải bắt, thì các nhà quyền-bính phải báo tường cho các bộ Lãnh-sự ngoại-quốc biết. Còn như cái số tiền nước Thổ phải bồi-thường cho nhân dân các nước Đồng-minh thì nghe đâu định giảm số 15 triệu xuống làm 12 triệu livres.

Tòa trị-sự hội Vạn-quốc

Ngày hôm nay là buổi cuối cùng về kỳ hội-nghị thứ hai mươi ba của tòa trị-sự hội Vạn-quốc.

Về việc hai nước Ba-lan và Lithuanie, thì tòa trị-sự có tuyên-đọc bức thư khuyên một lần cuối cùng hai nước phải cùng nhau ấn-định một đường phân-giới trong miền trung-lập Vilna, mà trong hai phần ấy hai nước được phép tổ-chức một nền chính-trị tạm thời. Cái đường phân-giới ấy ấn-định thế nào chưa công-bố. Viên đại biểu nước Ba-lan thì ưng thuận, còn viên đại-biểu nước Lithuanie thì không ưng thuận. Ông hội-trưởng hội Vạn-quốc có nhắc lại rằng khi nào hội Vạn quốc khuyên hai nước mà chỉ một nước ưng thuận và một nước bất phục, thì nước bất phục ấy cũng không được dùng võ lực, vì nếu nước ấy làm như vậy, thì trái với các điều khoản trong hiệp ước của Vạn-quốc.

Còn về cái vấn-đề tiểu dân Đức tại nước Ba-lan, thì tòa trị-sự hội Vạn-quốc sẽ hỏi ý-kiến tòa thẩm-phán liệt quốc. Về cái vấn-đề nước Albanie tòa trị-sự sẽ xin hội-đồng các quan sứ-thần lập tức ấn định cái cương-giới cho hai nước Albanie và Hy-lạp trong miền Koritza.

Hội-đồng lại tuyển cử các viên dự-thẩm trong các tòa án trọng-tài.

Tại nước Hoa-kỳ

Nhà điện báo *Havas* có tiếp được tin ở Washington nói về việc nước Đức bịa đặt ra những tin nhảm mà đem phao truyền tại nước Hoa-kỳ, như là họ bịa đặt ra rằng người Pháp dùng roi ngựa mà đánh đuổi đàn bà Đức tòng sự các sở điện-báo tại Dusseldorf. Chính bộ đại sứ nước Đức tại Hoa-kỳ cũng phải cải-cảo cho các báo quán một bài nói rằng những tin ấy là những tin đồn sai không có.

Việc nước Hy-lạp

Báo *Le Temps* có nói : Đại tá Plastiras ở Lausanne có điện về cho hội đồng Cách-mệnh nước Hy-lạp rằng M Venizelos có nói tòa nội-các nước Hy-lạp nên từ chức, mà trong tòa nội-các sẽ lập nay mai, không nên có những người có chân trong hội-đồng cách mệnh.

Việc trú-binh tại nước Đức

Tám mươi chiếc chuyến hỏa-xa ở liên-quốc đã phải bãi đi, vì không có than đốt.

Các nhà kỹ-sư nước Ý là đại-biểu nước Ý tại hội-đồng Đồng-minh đã tới Essen.

Bài điếu-văn của Nam-triều

kính viếng quan Toàn-quyền Long

Trong một số trước bản quán đã thuật đăng cái lễ kỷ-niệm quan cố Toàn-quyền Long tại nhà thờ Huế và có nói rằng cụ Võ-hiển Tôn-thất-Hân thay mặt Nam-triều đọc một bài điếu-văn bằng chữ Hán, rồi quan Tuần-vũ Nguyễn-đăng-Tam đọc bài dịch bằng chữ Pháp. Nay bản-quán đã tiếp được bản quốc-văn, vậy xin đăng như sau này :

Đại phàm công-nghiệp lớn lao thời ân-trạch nặng, tình nghị thân-thiết thời thương nhớ nhiều. Vậy một vị có công lớn, có tinh thần như thế này, bỗng hóa ra người thiên cổ, há chẳng để lòng thương xót tình hoài vọng cho người ta hay sao?

Quan Đông-Pháp Toàn-quyền đại-thần Long đại-nhân vâng mệnh Pháp-đình sang trấn-lỵ Đông-Pháp đã hơn hai năm nay, về lối chánh-trị bảo-hộ, ngài cốt lấy sự khai phóng thuộc-địa làm chủ-nghĩa thứ nhất, mà đối với tệ-quốc tình hữu-ái càng gắn bó hơn.

Các công việc của ngài sắp đặt trong hai năm đều cốt để mưu sự ích lợi và giữ lối trật-tự cho dân, mà cái cảm-tình hai Nhà-nước liên-lạc cùng nhau lại thêm mật-thiết. Ngài thiệt là xứng đáng một vị đại-biểu cho qui Đại-Pháp là một nước quảng-đại nhân-từ.

Ngày tháng tư năm nay Hoàng-đế chúng tôi ngự sang Pháp-đình, thời qui đại-thần bản định đi trước, đến ngày tháng sáu khi hồi loan, qui đại-thần cũng sang sau. Trong hai tháng ở qui-quốc, bao nhiêu các điều-khoản thương thuyết, qui đại-thần thường đã hết lòng duy-trì công-cuộc lâu dài cho nước tôi.

Nước tôi đang ngày ngày trông đợi qui đại-thần trở sang Đông-pháp giúp Hoàng-đế nước tôi mà thực-hành cái chánh sách khoan-hồng để thỏa lòng trông mong của muôn dân và trọn nghĩa đề-huề của hai nước.

Ngờ đâu tin trùng lại vừa nghe mà báo tang đã xảy tới. Than ôi, cũng một bến Colombo, mà đương khi Hoàng-đế nước tôi ghé lên du-lãm, trông thấy non xanh nước biếc thời cho là cảnh vui, mà nay gió táp mưa sa, vì qui đại-thần, hóa ra cảnh thương tâm thảm mục. Mênh mông mặt nước, ngao-ngán lòng trông!

Nhớ ngày trước Hoàng-đế nước tôi sang qui-quốc, qui đại-thần tự ra đón rước, đến khi giá ngự hồi loan, qui đại-thần lại đi tiễn đưa, trong khi kẻ ở người về, tâm-sự vẫn còn giao díu. Thế mà bây giờ, qui đại-thần nỡ lòng nào quyết tuyệt đất này, khiến cho dân nước tôi đem dạ ước-ao, không ngày gặp gỡ!

Than ôi!

Ai về xin gửi lời này,
Viếng người danh tiếng phương Tây gọi là,
Đoái trông thăm thẳm đường xa,
Tấm tình cảm-khái kể ra khôn cùng.
Trước cùng qui-quyến buồn chung.
Sau vì tệ-quốc tỏ lòng nhớ thương.
Biết chăng thấu đến suối-vàng!

HÀI ĐÀM

Cải lương Tết

Mấy ông bàn nhau cải-lương Tết. Ông thì kêu ăn tết lâu quá, hại nền kinh tế nước nhà. Ông thì bảo dân mình làm ăn quanh năm khó nhọc nên tết lâu cũng phải. Ông nói thế nọ, ông cãi thế kia. Sau có một ông bàn : « Cứ theo trình độ văn-minh thời nay các nước Âu Mỹ một năm nghỉ 52 ngày chủ nhật mà dân mình không nghỉ chủ nhật thì ta nên ăn tết kém 8 ngày đầy hai tháng mới là hợp lẽ ».

Yên-Sơ..

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

là người mình cũng có một số khá đông sang làm ăn ở bên Pháp, nhân xem báo *Trung-Bắc* thấy đăng hai bức ảnh và những lời trần-thuyết về việc hỏa-tai tại Chợ-đuổi, bèn góp nhau người nhiều kẻ ít được ngót hai trăm quan gửi về, để giúp người đồng bang trong cơn than lửa. Lại có mấy người Pháp, thấy người mình gom góp nhau để giúp vào việc từ-thiện, thì cũng giúp một phần vào được hơn năm mươi quan. Tổng cộng được 230 f. 00 giao cho M. Bùi-văn-Dương gửi về, nhờ bản-quán chuyển giao cho những nhà bị nạn hỏa tai. Nhưng lúc thư đến nơi, thì số tiền cứu trợ phân phát xong đã lâu rồi, nếu lúc bấy giờ lại phân phát thêm thì không tiện. Bản quán có viết thư cảm ơn và nói rõ mọi lẽ như trên này; đến nay được thư lại rằng món tiền ấy xin đem cúng vào công cuộc Ấn-trí viện.

Món tiền 230 f. lĩnh ngày hôm 2 Février theo giá bạc 8 f 65 được là 26 p. 59, thì ngày hôm nay, bản quán đã gởi cho ông thủ-quỹ hội Khai-trí tiến-đức.

Sau đây xin lục đăng phương danh quí tính những nhà từ-thiện góp lại được số 230 quan ấy:

MM. Ville 30 f. 00; Hoàng-ngọc-Hải 10 f 00; Melle Ng-thị-Hai 10 f 00 MM. Đỗ-đình-Nghĩa 5 f 00; Bùi-đức Thanh 10 f. 00; Hợi 5 f. 00; Ngô-v-Minh 5 f 00; Ba-Soe 5 f 00; Phạm-v-Sồi 5 f. 00; Trương-v-Nho 30 f 00 Toán 5 f 00; Minh 5 f. 00; Trần-đình-Hợp 5 f 00; Trần v Sinh 5 f 00 Nguyễn-văn-Tranh 5 f. 00; Trần-hải-Chang 10 f. 00; François Paul 20 f. 00 Radet 5 f. 00; Bùi-v-Dương 5 f 00; Ng hiền-Tu 5 f. 00; Vũ-v-Giáp 5 f. 00 Đỗ-đình-Tỷ 5 f. 00; Đặng-v-Tường 5 f. 00; Soái-v-Hòa 10 f. 00; Ng-v-Vi 10 f. 00 Đào-v-Hai 10 f 00

Cuộc Hội-chợ vừa rồi

Trong số báo ngày thứ bảy vừa rồi, bản báo mới thuật qua những công việc bàn tại phòng Thương-mại về cuộc Hội-chợ đã qua và cuộc Hội-chợ sắp đến, nay xin kể lại tường tận hơn để các nhà công thương ta được rõ cái kết quả của Hội-chợ là thế nào:

Trong bài diễn văn của ông hội-trưởng hội đồng trị tự Hội-chợ về việc mở hội năm nay có nói rằng chưa kể gì đến các nhà Thương-mại ngoại-quốc vội, mới kể những nhà Thương mại bên Pháp sau này đem hàng đến bày tại Hội-chợ mà cũng không đủ chỗ, thế nào cũng phải dựng thêm mấy khu nhà mới nữa, vì trong kỳ Hội-chợ vừa rồi, những nhà thương-mại ở đây cũng còn nhiều nhà không có chỗ bày hàng, mà dựng nhà mới thì phải lấp ao, dẫy thêm những nhà mới ở đằng sau nhà Nông công bảo-tàng.

Trong bài của viên đại-lý của Hội-đồng trị-sự trình các khoản lý tài của Hội thì nên thuật lại các việc sau này:

Cứ như lời báo cáo của các nhà có hàng bày tại Hội chợ thì số hàng bán được tiền ngay tại Hội-chợ năm nay nhiều lắm, không như các lần trước chỉ là một dịp quảng cáo cho hàng hóa mà thôi.

Nhưng cứ chiếu một cái số tiền thu được về cái khoản bán tại Hội-chợ mà xét điều kết-quả của Hội-chợ thì không được đúng

Số tiền thu được ấy là 508.532p.86 mà tính theo thời giá tiền tây lúc bấy giờ là 2.159.738 francs 50 với hai năm 1918 và 1919 thì khác nhiều là:

Năm 1918 — 213.668 p.
Năm 1919 — 96.568 p.

Còn về khoản chi thu trong cuộc Hội-chợ năm nay thì ông thủ-quĩ trình như sau này:

Các khoản phụ-cấp của chính-phủ Đông-pháp, chính-phủ Bắc Trung Nam-kỳ cùng là của các hội Thương-mại Canh-nông các xứ, các thành-phố và số tiền thu được về việc cho thuê nhà thuê đất thì cộng được 68.901 đồng.

Các khoản chi tiêu về việc làm nhà làm đường, lương bổng người làm, tiền cổ động, tiền đèn điện, tiền in sách cáo bạch, tiền lộ phí của các hội viên vân vân thì cộng là 68.056 p.06

Vậy số thu nhập còn thừa ra là 844 p.94 cộng với các khoản tiền của hội còn lại thì hiện có 5004 p.64.

Việc cải-lương hội-đồng dựng-luật

tại thuộc-địa Tân-gia-ba của Anh

Sau khi công việc của một Hội-đồng hội-nghị từ năm 1920 đã bàn xong, thì Hội-đồng dựng luật tại thuộc địa Straits-Stitements của Anh nay đã cải-lương lại một cách rất là quảng đại.

Hội-đồng ấy trước kia, không kể quan Toàn-quyền thì có 18 ông nghị-viên là 6 ông thượng quan có quyền được vào chân nghị-viên, 4 ông nữa do quan Toàn-quyền cử và 8 ông ở ngoài quan trường cũng do quan Toàn-quyền cử. Thường ra thì trong số 8 ông ấy có hai ông do các phòng Thương mại Singapore và Penang tuyển cử lên làm đại-biểu, ba ông tuyển trong các thân-hào ngụ tại Singapore, một ông tuyển trong các thân hào ngụ tại Penang, một ông tuyển trong xứ Malacca và một ông do người Hoa-kiều cử lên.

Từ giờ trở đi, thì hội-đồng dựng luật có 13 ông nghị viên ở trong quan trường cử ra và 13 ông nghị viên không phải ở trong quan-trường, và đại-biểu cho Mã-lai, một người đại-biểu cho các người Âu-tây và một người đại-biểu cho các người Ấn-độ thuộc quyền của Anh. Tất cả các ông nghị-viên ấy đều do quan Toàn-quyền bổ cả, chỉ trừ các viên đại-biểu cho các phòng Thương-mại Singapore và Penang là do các phòng ấy công cử, song chỉ có người Anh là được quyền dự-bảo và ứng bảo mà thôi.

Nói tóm lại thì hội-đồng ấy hiện nay đảng có quan chức với đảng không có quan chức mỗi bên đều được cử 13 ông nghị-viên thế là đôi bên thăng bằng với nhau. Nếu khi nào đôi bên tình ý bất đồng thì quan Toàn quyền sẽ đứng phân-giải và chịu trách-nhiệm. Xem như vậy thì việc cải-lương này tăng số các nhà đại-biểu như thế, thật là một bước đầu trên chốn nghị trường được lấy sự tuyển-cử làm trọng vậy.

Chính-phủ lại cáo

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 4 Février này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 8 f. 20 và 7 f. 90 kể từ ngày mồng năm này.

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 4 Février 1923* 3 %. 57,80 — 5 % 1915 1916 73. 85 4 %. 1918 61, 50 — 5 %. 1920 87 95. — 6 %. 1920 87.60.

Tin tàu. — Tàu *Belle Isle* tới Saigon buổi sáng hôm nay 5 Février 1923.

Rước đèn. — Bản báo nhắc lại rằng tối hôm nay có rước đèn. Đám rước qua những phố nào, đã đăng ở trong số báo ngày thứ bảy vừa rồi.

Quan Kiểm-sát Tài-chính Norès tại Ai-lao — Quan chánh Kiểm-sát Tài-chính Norès đã cùng với quan hai tàu bay Lambert đi bè tới Vientiane ngày 4 Février. Chiếc tàu bay ấy cũng chở bè đem về Vientiane. Quan Norès định trong tuần lễ này sẽ đi đường bộ qua Thakhek về Hanoi.

Đường điện-báo Hanoi đi Saigon sửa sang lại. — Đường điện-báo Hanoi đi Saigon dùng bằng máy in chóng, kiểu Baudot nay vừa mới làm xong rồi, cứ đến Tourane thì có máy tự khắc chuyển đi ngay. Đã một tháng nay, đường ấy chạy được bình thường.

Sau nữa từ Hanoi đến Tourane lại đặt bốn cái máy kiểu Baudot nữa, khiến cho phía nào cũng có thể trong một lúc mà chuyển hai cái điện tín được.

Hai sự cải lương ấy từ nay đỡ được sự chậm trễ nhiều lắm, là ở Tourane không bị điện-tín đọng lại và không

HÔTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay dọn một phòng riêng để tùy thích các quí-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tịch hay ngồi chung ở đằng nhà cũ này cũng thế.

Người làm trong Hôtel hiện nay đổi mới cả. 3531

Tướng giặc Batchai bị giết chết. — Chính-phủ Vientiane vừa báo rằng tướng giặc Mọi là tên Batchai trong khi đánh ở tỉnh Luang Prabang thì bị lính Mèo giết chết. Ai cũng nhớ rằng tên tướng này có oai ở trong miền Ai-lao lắm chẳng khác gì Đề Thám ở Yên-thế ngày trước. Như vậy thì từ rầy trở đi dân Mèo sẽ được làm ăn yên ổn không phải lo nỗi Batchai nữa.

Thi thư-ký vào sở Vô tuyến — Kỳ thi thư ký tập sự vào ngạch Vô-tuyến điện, (élève secrétaire radio-télégraphiste) mà bản quán đã nói trong một số trước thì đến ngày 3 Avril 1923 sẽ mở tại Hanoi và Saigon.

Các đơn xin ứng thí phải gửi đến sở Vô-tuyến (Service Radiotélégraphique) ở Hanoi và Saigon trước ngày 3 Mars 1923.

Lại xin nhắc lại các thể lệ như sau này:

Niên hạn tuổi ít ra phải 18 và tính đến khi được bổ không được quá 25 tuổi, trừ ra trước đã có làm việc nhà-nước rồi để đến năm 55 tuổi có thể về hưu thì không kể. Lại phải có bằng Pháp-Việt Thành-chung hay là bằng Cao-đẳng tiểu-học Tây (B. E. P. S)

Các giấy phải đính theo là:

1. Giấy căn cước và giấy khai-sinh;
2. Bản sao cái văn bằng của mình;
3. Giấy lai lịch do Tòa án cấp cho, hay là không có thì giấy kiểm-hạnh cũng được;
4. Giấy nhận thực của thầy thuốc làm theo như tờ chu-tri của quan Toàn-quyền số 32 P. ngày 16 Mars 1914;
5. Giấy cam đoan tòng sự trong một xứ nào ở cõi Đông-pháp

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hỏa (Rue des Pipes) số nhà 9 ở Hanoi.

Buổi chiều nào cũng khám bệnh từ 2 giờ đến 4 giờ, trừ chủ nhật và ngày lễ.

Phòng nuôi người bệnh, rất sạch sẽ. Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3502

Tuyển học-trò vào trường Canh-nông thực hành ở Tuyên-quang. — Sáng hôm nay tại trường Cao-đẳng Nông-lâm ở Trại hàng hoa đã mở kỳ thi tuyển học sinh vào trường Canh-nông thực-hành ở Tuyên quang.

đã nên quang-cảnh một ngày đại lễ cho các bà Phước mới bước lên bậc quan-trọng nhường ấy.

Đang khi Đức-Giám-Kinh (Mgr Bigollet) hành lễ có hai linh-mục phó-tế giúp, trên gác đàn nữ-học-sinh Pháp đua nhau tỏ lòng tạ ơn Chúa muôn vật cùng mừng chị em mới được mặc áo lên cung đàn êm đềm hòa lẫn với giọng hát thanh-ca ý-vị kia, nghe rất cảm-động vui mừng.

Mãi đến tám giờ rưỡi mới xong lễ, Chiều đến bốn giờ, lại chầu tạ ơn rất sầm uất nghi vệ.

Cả ngày hôm ấy, thôi nào cha mẹ, anh em chị em, thôi nào thân bằng cố hữu kéo nhau lũ năm lũ bảy tấp-nập đến đầy cả nhà Dòng, chỗ này thì tạ bà Bề Trên, chỗ kia tay bắt mặt mừng các bà mới được vinh-thăng, ồn ào náo-nhiệt như thế mãi đến 6 giờ mới hết người.

Thế là năm nay Đông-pháp ta lại được thêm ba bà Sơ Tây với sáu bà Sơ bản-quốc nữa.

Nguyễn-chính Trực lại cáo

Profitez des fêtes du Têt pour vous rappeler aux bons souvenirs de vos amis et leur exprimer votre sympathie, votre affection ou votre reconnaissance, en leur offrant un cadeau chic que nous vous conseillons de choisir à « LA PERLE ». Maison PASSIGNAT, 11, 13, Rue Borgnis Desbordes, Hanoi. 3523

Hỉ tín. — Bản-quán được tin mừng rằng đến ngày 21 tháng chạp An-nam tức ngày 6 Février 1923, M. Vũ-khắc-Minh, hiệu Đan-phong sẽ làm lễ nghênh-hôn cho lệnh-trụ. Bản-quán có lời mừng ông Vũ-khắc-Minh cùng cô dâu chú rể mới.

Ngạch quan lại. — M. Ng-hữu-Lợi tri châu hạng ba ở châu Điện biên (Lai-châu) thì nay tạm đổi tòng sự tại dinh quan Quản đạo ở Lai-châu.

Ngạch thư ký tòa Sứ. — M. Đặng-minh-Mẫn, thư ký hạng nhất hết hạn nghỉ thì nay đổi đi Quảng-yên thay M. Trần-v-Hoa thư ký thượng hạng hạng nhất về nghỉ.

NHÂN DỊP TẾT NGUYÊN-ĐAN SẮP TỚI NƠI NAY

M. Lamontagne có lời kính cáo để các bạn hàng biết: Kể từ 1er Février 1923 trở đi, tại cửa hàng ông ở chỗ chợ Hàng-Da cũ có bày đủ các thứ rượu mùi, các thứ cốc uống rượu mùi và các thứ vật vặt dùng về dịp tết ta này.

Mỗi số chỉ bán có hai xu (0 p. 02).

Cạnh đấy lại có một cái đu quay, chạy bằng điện thực là êm và các thứ chơi giải trí khác nữa.

Xin nhớ cho là giữa phố Hàng Da (chỗ đất chợ Hàng Da cũ) có bày những thứ kể trên này. 3527

nhất. Còn như vào tiền cũng là thường sự; tỉ như người quí quốc mở cuộc đua ngựa vậy, nhưng ta chưa có cuộc gì tiêu khiển mua vui trong những ngày hưu-hạ; trừ ra cờ bạc, chè chén, trai gái, v. v.... thì không có cuộc gì tiêu-khiển tao-nhã và đỡ tốn tiền; cách chơi thì nhiều thứ: có ông thích chơi non bộ, có ông thích chơi chim họa mi, có ông thích chơi cây cảnh, v. v... Chúng tôi chơi gà, cũng là tính sở thích, vì xem tài-năng của giống linh-cầm hết sức tỉ thì nhiều lối hay, cũng vì như đánh võ vậy; còn như sự gan của nó thì đã có câu: « gan gà ma mọi », chọi bao giờ đến chết mới thôi phần nhiều chỉ hòa, chứ không ai được tiền của ai. Ấy là các ông đến xem mà vào tiền với nhau là cũng chia vui cho khỏi phí thì giờ đến bình phẩm.

Vậy thì các nước văn-minh có cuộc chơi vui và hữu ích thì nước ta cũng có cuộc tiêu-khiển không đến nỗi vô ích.

Các bạn đọc báo biết cho, kẻo cứ như lời ông Ngọc nói không rõ thì cho là phường đỏ bác, chứ không phải chọi gà.

Toàn-Thành

.˙.

Bản-quán đã đọc lại bài lai cảo của M. Ngọc nói trên ấy thì xem ra không có ý gì là chỉ trích cả, mà M. Toàn-Thành đã vội trả lời, thành ra nói một đằng trả lời một nẻo. Có lẽ là M. Toàn-Thành chưa xem kỹ bài của M. Ngọc chăng. M. Ngọc có nói: « Cuộc đá gà ấy, hôm qua mới bắt đầu lần thứ nhất » thì nghĩa là cuộc đá gà riêng này mới bắt đầu ngày hôm ấy là lần thứ nhất, chứ có phải nghĩa là bây giờ Hà-thành mới có cuộc đá gà là lần thứ nhất đâu. Còn câu của M. Ngọc « ở Hanoi mà có cuộc chọi gà to như vậy thì tưởng mới có lần này là một » thì không có ý gì có thể cho là một cuộc đỏ bác cả. Mà M. Ngọc nói có lẽ phải, vì ít khi thấy cuộc chọi gà mà tiền đánh đố một bên được 1 360 đồng và một bên 225 đồng!

Còn như M. Toàn-Thành ví cuộc chọi gà của ông với cuộc đua ngựa của người Âu Tây thì không đúng tí nào. Có lẽ ông không biết rằng mỗi lần mở cuộc đánh đố tiền trong trường đua ngựa cũng phải có phép riêng của Chính-phủ cho mới được.

Thưởng hàm. — M. Ng-xuân-Xa quán làng Tu-hoang, tổng Kim-thìa huyện Đan-phượng (Hà-đông) nay được đặc cách thưởng tùng cửu phẩm bá hộ.

Phải quản thúc. — Tên Phan-v-Gy phải tòa Thượng thẩm ngày trước phạt 5 năm khổ sai về tội ăn cướp thì nay hết hạn phải về làng Xuân-úc tỉnh Kiến-an.

(Xem trang thứ ba, cột thứ [illegible])

No 141 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(*Dix ans plus tard*)

tức là truyện

(Ba-la-gia-luân Tử-tước)

Soạn-giả: ALEXANDRE DUMAS

Dịch-giả: PHẠM-QUỲNH-CẦU

Cái tiếng ấy thành ra tiếng khẩu hiệu cho các nhà ngự lâm cứ theo đấy mà tìm đến được với Đạt-ta-nhan. Những toán lính đi giám sát trong khi ấy đã hoàn hồn lại rồi, bọ bèn ra tay chém giết, gặp ai họ cũng chẳng tha. Dân sự thấy gươm giáo sáng quắc, máu me bắn vọt thẳng thiên, sợ hãi chạy tán loạn, giầy xéo cả lên nhau. Rồi đó những tiếng ai bi thất vọng ran ran lên cả, đó là những tiếng quyết tuyệt của những kẻ bại trận đấy. Bấy giờ hai kẻ tội-nhân lại bị quân lính bắt lại được. Đạt-ta-nhan đến gần thấy họ người xám ngắt như người chết vậy, Đạt-ta-nhan bèn bảo rằng:

— Các ngươi khá yên lòng, mấy thằng mạt kiếp đó chúng chực đem các người đi để chúng gia cho các ngươi một cái hình rất khốc hại, nhưng mà các ngươi không phải chịu cái thảm hình ấy đâu. Thánh-hoàng đã bắt tội các ngươi phải chịu giảo hình, thì các ngươi chỉ sẽ phải thắt cổ mà thôi.

Trong quán Chân-dung Thánh-mẫu không còn gì nữa, không có nước thì đã phải lấy hai thùng rượu vang mà tưới tắt được lửa đi rồi. Mấy kẻ âm-mưu thì đã tẩu thoát ra cả đằng vườn rồi.

Khi ấy quân lính mới lôi hai đứa tội nhân vào hai cái cọc xử tử. Từ lúc ấy mà đi thì công việc cũng không còn chi mấy. Tên đao-phủ thủ cũng gọi là làm qua quít theo những kiểu cách nhà nghề, rồi vội vàng ra tay, trong một phút thì hai kẻ tội nhân đều xử xong cả. Trong khi ấy thì thiên hạ xúm đến xung quanh Đạt-ta-nhan kẻ thì vỗ về, người thì chúc tụng. Đạt-ta-nhan lấy khăn tay lau cái trán đầm-đìa những mồ hôi, lại lau thanh gươm đầm đìa những máu. Còn Ra-ôn công-tử thì trong lòng thương xót quay mặt đi. Công-tử lại trỏ cho các nhà ngự-lâm đang đứng xúm quanh hai cái cọc xử tử, lủng lẳng đeo hai cái quả buồn rầu ấy, mà bảo họ rằng:

— Tội nghiệp thay! Tôi mong rằng chúng nó chết thì chết, chúng nó cũng cầu nguyện bề trên cho tôi, vì tôi đã cứu cho chúng nó thoát khỏi những tay độc-ác.

Ra-ôn lại lầm bầm rằng!

— Ô! Nhưng mà kể ra thì cũng gớm ghê cả. Thôi. Võ-sĩ Tôn ông ơi! Ta đi đi thôi!

Đạt-ta-nhan hỏi:

— Công-tử không bị thương đấy chứ?

— Thưa không. Đa tạ.

— Vậy thời, công tử thật là một bậc anh-hùng. Chà chà! Thật là cái đầu của cha mà cánh tay của Bô-tố. À! Giá lúc ấy mà có anh Bô-tố ở đây, thì công-tử còn được xem nhiều cái hay nữa. Ra-ôn qui-hữu, qui-hữu hãy chờ tôi một phút nữa thôi. Tôi chạy lấy ba mươi bảy bích tôn rồi tôi lại đến ngay:

Đạt ta-nhan vừa đi trở vào trong tửu-quán, vừa nói:

— Cái nhà này thật là đại phát tài. Nhưng quyết nhiên rằng dẫu cho ở vào một phố khác mà có không được lợi như thế nữa, tôi cũng còn thích hơn.

Vì đâu mà hạt ngọc kim-cương của ông Đơ-mơ-ri lại sang tay ông Đạt-ta-nhan

Trong khi ở trên Ghe-vơ công-trường đang xảy ra cái tấn kịch huyên náo, lưu huyết ấy, thì mấy người đứng chặn cái cửa-mạch đằng sau vườn, tra gươm vào vỏ, vội hộ vệ cho một người trèo lên ngựa đã đóng yên cương sẵn, để chờ ở trong vườn. Rồi đó chẳng khác gì như một đàn chim kinh hoảng, hớt hơ hớt hải, chạy ngược chạy xuôi, kẻ thì nhảy qua tường, người thì chạy ra cửa. Còn người cưỡi ngựa thì cứ lấy cựa giầy mà thúc mãi vào sườn ngựa, làm cho con ngựa đau quá phát nhảy vọt qua tường. Đi ngang qua Bố-đóa công-trường, vào trong các phố đông người mà vẫn phóng ngựa chạy nhanh như chớp, giầy xéo cả lên những người đi đường, sau đó mười phút thì đến trước cửa nhà quan Hộ-bộ tổng-trưởng, người cưỡi ngựa lại thở hơn là ngựa thở. Ông thầy dòng Phúc-kê nghe thấy tiếng móng chân ngựa bịt sắt, chạy cồm cộp ở trên đường, thò ló ra ở một cái cửa sổ trông ra sân, người cưỡi ngựa chưa kịp xuống ngựa, thì ông thầy dòng đã ngó ra ngoài cửa sổ mà hỏi lên rằng:

— Thế nào? Hở Đa-ni-căng?

Người cưỡi ngựa đáp:

— Thôi xong rồi.

Ông thầy dòng reo lên rằng:

— Xong rồi! Vậy thế cứu được họ rồi ư?

Người cưỡi ngựa đáp:

— Không, Họ bị giảo hình rồi.

Thốt nhiên một cái cửa ngang mở ra, tôi thấy Phúc-kê bước vào trong buồng, mặt thì ngơ ngác mà tái mét, cặp môi thì hé mở dường như trong lòng đau đớn bực tức, muốn gào lên một tiếng vậy. Phúc kê đi đến chỗ bực cửa thì đứng lại, lắng tai nghe tiếng nói ở ngoài sân. Trên trán đầm đìa những mồ hôi, miệng lẩm bẩm rằng:

— Ô! Lý-đôn và Đơ mơ-ri! Mà chết! Mà chết! Thật là điếm nhục cho ta!

Ông thầy-dòng quay lại, thấy anh ra dáng buồn bã, người coi xám ngắt, liền nói:

— Thôi. Thôi! Trăm đường tránh chẳng khỏi số. Ta cũng không nên ta thán làm gì. Đó là lòng trời.... Chứ ta làm chi được.

Phúc-kê quát lên rằng:

— Im đi! Im đi! Chú đừng đổ lỗi cho trời nữa. Gọi người đó lên đây, để xem đầu đuôi việc đó ra làm sao.

Ông thầy-dòng vâng, chừng nửa phút sau đã nghe thấy tiếng chân người đi trong cầu thang.

Ngay lúc bấy giờ Quốc-vinh cũng vừa ở đâu ló ra, đứng sau lưng Phúc-kê, y như một vị thiên-thần tư mệnh cho quan Hộ-bộ vậy, lại để một ngón tay lên trên cặp môi, là có ý dặn rằng dẫu cho trong khi khổ não nhường bao cũng phải tiềm-tâm tại ý. Phúc-kê khi ấy trong lòng đã như chia như xé, chua xót muôn phần, nhưng cũng phải cố gượng mà làm tỉnh lại, Đa-ni-căng đến.

Quốc-vinh nói:

— Đầu đuôi làm sao, thì anh bẩm để cụ lớn nghe.

Viên sứ-giả bèn cất cái giọng quống quít mà kể lại cả những việc đã xảy ra ở trên chỗ pháp-trường, rồi đến sau công chuyện kết cục một cách gớm ghê là thế.

Phúc-kê cố gượng hết sức mình mà cũng không thể nào đứng được, cũng phải bật ra một tiếng thán tức rất rền rĩ,

Ông thầy-dòng bèn hỏi lên rằng:

— Thế cái người đó, cái người chủ nhà đó, tên là gì?

— Tôi có được trông thấy hắn đâu mà biết được tên hắn là gì. Bấy giờ cắt tôi đứng gác ở trong vườn thì tôi chỉ biết ở đấy mà thôi. Mãi đến khi công việc đã xong rồi, mới thấy có người đến thuật lại cho tôi biết. Khi việc đã xong rồi, tôi mới được lệnh phải hỏa tốc chạy đến phi báo để các ngài biết sự thể kết cục ra là thế. Được lệnh rồi, tôi tức khắc phi ngựa tới đây để phục mệnh.

(*Còn nữa*)

ĐỒNG-HỒ

đeo tay kiểu vuông

BỌC VÀNG, BẢO HÀNH 10 NĂM

Máy chạy tốt nhất hạng

Mặt và kim có chữ dạ quang

Giá. . . . . 8 $ 50

ĐỊNH-GIÁ-VIÊN THUỘC VỀ TÒA-ÁN SƠ-THẨM TẠI HANOI

Tự ý phát mại

Đấu-giá những xe ô-tô và các đồ phụ

Đến ngày thứ sáu, 9 Février 1923,

Hội Bảo-anh. — Quan Thống-sứ vừa cấp cho hội Bảo-anh trong năm 1923 một số tiền là 2.400 đồng.

Mông bổ. — Melle Ng-thị Thục giáo học hạng tám mới bổ, nay bổ đi trường nữ-học tỉnh Nam-định.

Melle Trần-thị Duyên, giáo-học hạng tám, mới bổ, nay bổ đi trường nữ-học phủ Lạng-thương.

Melle Bùi-thị-Nam, giáo-học tập sự mới bổ, nay bổ đi trường nữ-học

VIỆC KINH-ĐÔ

Quan Khâm-sứ vào Saigon đón các ông phái-viên ở Pháp sang. — Sáng hôm 1er Février quan Khâm-sứ đã đi đường bộ vô Saigon để đón các vị phái viên ở nghị-viện Pháp mới sang. Chừng đến 16 tức là ngày

山 KHƯƠNG-SƠN 姜

Chủ nhân: PHẠM-ĐÌNH-ĐIỂM

Hanoi, n° 29 *Rue de la Soie*, Tonkin

Bản-hiệu bán tạp hóa, có xưởng dệt ở làng Khương-trung Hà-đông, dệt các thứ màn rộng khổ, các thứ vải, và khăn-mặt v. v.... bán buôn và bán lẻ.

CÁO-BẠCH

Nay tôi có lời cáo-bạch để liệt-quí đều biết, tôi có đấu được việc làm sông dẫn thủy nhập điền (4e lot) tỉnh Thái-nguyên, giáp địa-phận Bắc-giang, công việc hơn 40 vạn đồng, ở đấy nước lành, giá thời tốt, ông nào muốn nhận làm khoán.

Giá ..... 8 $ 50

BÁN TẠI HIỆU :

A. PERROUD (Nhà xanh)

39, Phố Paul Bert. — HANOI

2009

Quà tết của hiệu Bào-chế Montès

Nhân dịp tết Nguyên-tiêu gần đến, Bào-chế hiệu Montès xin ngài chớ quên là HẠ GIÁ RƯỢU BỔ-DÀO-MI TỬU — TONKINOIS xuống mỗi chai 0$25 (hai bảo rưỡi), chỉ còn có 2$00 (hai đồng) thôi!

Kể từ ngày 15 cho đến hết ngày 30 tháng 10 thì hết hạn. Từ 31 Janvier đến 15 Février 1923).

Hiệu bào-chế MONTÈS, 54, phố Paul Bert, Hanoi.

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Paiements en timbres-postes)

Nhiều ông gởi tiền trả bán quán bằng con-tuếm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài từ ra những tiền đòi chỉ để còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

Đấu-giá những xe ô-tô và các đồ phụ

Đến ngày thứ sáu, 9 Février 1923, hồi 8 giờ sáng, sẽ bán đấu-giá, tại sở xe ô-tô (Société de Transports Automobiles) số 37, đường Henri-Rivière, Hanoi, những xe ô-tô và các đồ-phụ kể ra sau này :

Một cái xe hiệu « de Dion » 10-14 mã-lực, 7 chỗ ngồi, mới xem xửa lại cả.

Một cái xe hiệu « de Dion » 10-14 mã-lực, 7 chỗ ngồi, mới xem xửa lại cả.

Một cái xe hiệu «Renault», 9 mã-lực, 2 cylindres, 4 chỗ ngồi, còn tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Ford », 5 chỗ ngồi mới xem xửa lại, chạy thực tốt.

Một cái xe hiệu « Grégoire », 12 mã lực, 5 chỗ ngồi, kiểu «double Phaéton» còn tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Chevrolet », 5 chỗ ngồi, chưa lại như mới, lốp và sâm-bê còn mới nguyên.

Một cái xe hiệu « Ford » 16-18 mã-lực, 4 chỗ ngồi, xe kín, (Limousine) còn mới nguyên.

Một cái xe hiệu « Dodge » 20 mã-lực, 4 chỗ ngồi, chạy tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Buick » 12-16 mã lực, 4 chỗ ngồi, chạy tốt lắm.

Một cái xe hiệu « Oldsmobile », 6 cylindres, 5 chỗ ngồi, đèn điện và bấm điện chạy, còn mới nguyên.

Các thứ đồ phụ. — Một bọn còi mới kêu oọ oọ (autovox) — Các thứ còi mới và còi cũ. Một bọn đèn Phares và đèn thường mới và cũ. Một bộ cylindre B B. *Peugeot*.

Các thứ vật. — Một cái máy đánh chữ « Yost ». Một cái máy khoan dùng bằng tay. Một bọn sắt vụn.

Cái xe ô-tô hiệu « Chevrolet » là thuộc về gia-tài của ông François-Henri *Schneider* đã từ thế, mà để cho con gái ông là cô *Denise Julienne Schneider*, đến nay đem bán là chiếu theo điều thứ 452, thuộc về Dân-luật (Code Civil) điều 945-617-620 và 621 thuộc về Dân-luật tố-tụng pháp (Code Procédure Civile).

Bán tiền ngay và mỗi đồng bạc phải trả thêm 1 hào tiền phi-tổn.

Đình-giá viên
FLEURY

Muốn xem những xe ô-tô bán ở trên này thì đến tại chỗ để xe của Công-ty (Société de Transports Automobiles) 37, đường Henri-Rivière, Hanoi, ngày hôm trước khi bán là ngày thứ năm 8 Février 1923, sáng từ 8 giờ đến 11 giờ, chiều từ 14 giờ đến 18 giờ.

3526

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đi ngũ đẳng Bắc-bội bội-tinh

Nguyên chuyên về ngoại khoa tại Hôpital viện Tonin, Fez, Rabat, Casablanca Port Saïd (Ai cập) Huế

Ngoại khoa, hà-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 3 đồng một lần

XIN GIẤY LÀM-CHỨNG : Giá 1 $ 50

Phòng thăm bệnh tại ĐƯỜNG GIA LONG, 32, GIÂY NÓI SỐ 236

2018

祥和裕

YU-WO-TSEONG

Grands magasins de soieries

VENTE EN GROS

48, Rue des Cantonnais, 48

Hanoi (Tonkin)

TÉLÉPHONE N° 266

Có những các quí khách các tỉnh viết thư về hỏi tấp bâtonnières có hết mua hàng tây. Vậy bản hiệu xin trình để các ngài biết rằng : hàng bản hiệu chuyên chỉ các thứ hàng tàu như là : Gấm, vóc, nhiễu, đoạn, thượng hải và các thứ tộ chi, v. v... có bán các thứ hàng Bắc kỳ như là : thơ, xuyến, lĩnh, lượt, bâng, quế, v. v... và các thứ hàng Saigon như là : Xuyến, lĩnh, trám, trám chân, lương, v. v... Những hàng nếp nầu hiện bán buôn cả, ông bé nào buôn sỉ đi bán lại, hoặc mua nhiều về dùng thì bản hiệu một bán, chớ không bán lẻ từng ít, từng vuông, từng thước và không có echantillons nào cả. Qui khách ai có lòng hỏ cổ thì gửi tiền bỏ thư hàng, bản hiệu sẽ có catalogue khai giá các thứ hàng để gửi hầu các ngài coi xem đó mà gửi thư mua.

Có nhiều hiệu khác mua nhiều của bản-hiệu đem về lại gửi giấy hiệu khác nào, làm cho giảm giá trị nhiều cửa bản hiệu đi. Vậy ngài nào mua nhiều nên cho ý xem ở đâu gì có đến xem cửa bản hiệu cũng. Ký là nhiều chanh hiệu, nên nhiều gửi gửi bỏ ngoài tài không tốt.

Mọi một số nhiều các thứ hàng tàu mới sang, đẹp lắm, rất lắm mà giá tính rất phải chăng : như là : các thứ nhiều lắm ngoại tại bộ của mũi, các thứ nhiều tộ qui ngũ hiệu các mũi nữ các thứ bộ chỉ giá trọng « Dệt-Hóa-Phường » của thứ bộ chỉ « Dệt-Hàng » tên là bản hiệu đã các mũi. Xin các qui hiệu nên nhớ nữ các qui khách quang cố.

2019 YU WO TSEONG

Việt - Nam Thanh - niên hội.

Tối hôm thứ năm mới rồi ông Nguyễn-khắc-Nguyên là phó thư-ký hội-đồng Quản-trị Việt-Nam Thanh niên đã diễn-thuyết một bài rất hay về nước Xêm ở hội-quán. Nhân vì ông Nguyên có được xem nhiều báo sách rất hay của H. Cucherousset tiên-sinh, nên ông mới khởi ý ra làm bài diễn-thuyết lấy mà khi ông giảng cho anh em nghe lại khéo có giọng nói rất là thanh-tao khiến cho người dự thính đều vui lòng chú ý. Bài diễn-thuyết này tuy không kể liệt vào chương trình của hội đã định diễn về luân-lý và khoa-học, nhưng thật là một cái gương tốt, mong rằng có ảnh-hưởng cho bè bạn trong hội ta lắm ; nghĩa là khi ai học được điều gì hay thì nên đem cùng-cáo với anh em, chớ đừng ích-kỷ giữ lấy cái hay riêng cho một mình. Thế là một cách thực-hành cái chủ-nghĩa đồng-bào xã hội ấy vậy.

Nay xin trình các bà con biết rằng những bài diễn-thuyết như thế, hội rất là hoan-nghênh, nhưng trước khi ra diễn-đàn xin hãy đem những bài làm cho Chánh-độc-hội kiểm-duyệt từ tế đã.

H. V. N. T. N lại cáo.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng trị xử những việc sau này ;

Cách dâm dọa của một tên du côn. — Tên Ngô-duy Bách bị Mme Thuận-Thành thưa là thông đồng với một tên du-côn khác viết thư dọa đánh để lấy tiền bị tòa án Trừng-trị phiên hôm 27 Décembre phạt 2 tháng tù và 16 quan. Khi Tòa tuyên án xong tên ấy ra khỏi cửa lại còn dám cả gan đe Mme Thuận-Thành rằng hễ ngồi tù xong thì sẽ đâm chết. Mme Thuận-Thành lại đi thưa lần nữa thì tòa phạt tên Ngô duy Bách ấy 5 ngày tù, 25 quan và bắt phải bồi 25 đồng cho bà Thuận-Thành.

Beo thế tày thân của người khác. — Tên Ng-văn-Chung làm thuê phải phạt 25 ngày tù án treo về tội bắt được tên ấy ở chuyến xe hỏa Lào-kay xuống đeo thẻ căn người khác.

Chửa bỏ ăn cắp. — Tên Lê-văn-Nghinh và tên Trương-văn-Nhâm nghề làm ruộng, quán ở tỉnh Sơn tây phải phạt mỗi tên 1 tháng tù về tội bắt được bán một con bò ăn cắp của M. Borel.

Ăn của sắt của xe lửa. — Một hôm vào hồi 11 giờ sáng có một người lính cảnh sát bắt được tên Ng-thị-Năm bán hàng rong đường nhật bổn thoi sắt ở dưới cầu Doumer, khi giải về sở Sen-đầm thì thị ấy khai rằng tên Lê-văn-An làm thợ ở trên cầu có nợ tiền lấy những thoi sắt ấy vứt xuống bảo ấy để trừ vào nợ nên tên An cũng phải bắt. Đến sáng hôm nay hỏi lại thì thị ấy chối không nhận lời khai trước nữa. Nên tòa tha cho tên An và phạt thị Năm 1 tháng tù.

Đã phải biệt xứ lại còn trốn về. — Tên Ng-văn-Xuân đã 3 lần can án phải phạt 4 tháng tù và tên Đỗ-hoy-Đàm đã 6 lần can án phải phạt 6 tháng tù về tội đã phải biệt xứ lại còn trốn về Hanoi.

Tòa còn xử nhiều việc nữa, song toàn những việc rượu lậu thuốc phiện lậu và đe đăng cả.

TRẢ TIỀN BẰNG TEM (timbres)

Trình các ngài duyệt-b'o rằng : phàm những số tiền quá hai hào (0$20) trở lên, thì xin gửi bằng măng-đa (mandats-postes), chứ đừng gửi bằng timbres.

Những số tiền trong hai hào mà trả bằng timbres xin gửi bằng tem giản thư (timbres-postes), từ thứ 0f.10 (0$04) trở xuống : chớ đừng gửi bằng timbres-quittances, timbres-proportionnels hay là timbres de dimension.

Đá-gà Đông-Thái

Hôm 28 Janvier quan Khâm sứ có giấy đòi các ông hội-trưởng ra Kinh-đô để bàn về việc phẩm hàm.

Sáng ngày 29 Janvier, các phái viên của hội Hữu-ái Tourane sở Thương-chính, Bưu-điện, Hỏa-xa và Văn-tự đã hiệp cùng tất cả các phái viên của các hội Hữu-ái khác ở Huế, đến ứng hầu tại phủ Khâm-sứ.

Đoàn 9 giờ rưỡi, quan Khâm-sứ cho đòi tất cả các phái viên vào văn phòng ngài. Ngài dạy rằng cứ theo các lễ thì anh em, chỉ ngài đã thương nghị với viện Cơ-mật dự thảo một đạo chỉ-dụ sửa đổi sự đối hèm của các quan viên tòng sự ở các công sở ; nhưng các đạo chỉ-dụ và nghị định đã ban bố thi hành tại Bắc-kỳ, nghĩa là những người được bổ vào chánh ngạch trước ngày 9 Juillet 1914 thì đều được đối thụ viện hàm « Hàn-lâm » đến chánh tứ phẩm, còn những người sau ngày ấy, thì Lễ ai không có đủ các văn bằng đã kể trong các đạo chỉ dụ và nghị định khác, thì chỉ được văn-giai về võ giai đến chánh thất phẩm mà thôi.

Ngài có cho quan Tuần-vũ là ông Bảy-Tam tuyên độc bản dự thảo ấy cho tất cả các phái viên nghe. Rồi ngài cho phép các phái viên cứ việc bình tĩnh tự do mà tỏ bày các lẽ thiệt hơn và tùy ý muốn yêu cầu điều gì cũng được.

Các phái viên việp đã các lẽ mà có yêu cầu cho những người sau ngày 9 Janvier 1914 cũng được hưởng sự vinh hạnh như các người trước.

Quan Khâm-sứ dẫn giải một hồi lâu về những điều bất tiện cho sự chuẩn cấp ấy, nhưng rồi ngài cũng có hứa rằng sẽ sửa đổi về sau.

Ngài lại cho phép các phái viên đi theo quan văn phòng xuống tại Thư viện để bàn bạc cho xác đáng.

Các phái viên đều vẫn giữ lời thỉnh cầu như trước mà nhờ quan chánh văn-phòng chuyển đạt lên quan Khâm-sứ.

Quan chánh văn phòng dạy các phái viên phải làm một cái đơn. Các phái viên từ tạ lui ra, kéo thẳng đến phòng Bưu-điện, làm một bản đơn tỏ ý-kiến kêu nài cho những viên vào ở sự sau ngày 9 Janvier 1914 cũng được hưởng cái hân hạnh như người trước.

Làm đơn rồi, đều liên danh ký kết.

Buổi chiều hôm ấy thì các phái viên Tourane phải trở về, chỉ còn cử ông Ng-cung-Kính tham tá Thương-chánh ở lại hiệp với các phái viên ở Huế để trình nạp cái đơn ấy.

Đến nay chưa rõ chánh-phủ sẽ chuẩn cấp cho thế nào.

Phường xiếc Việt-Nam. — Mấy hôm nay đã thấy những bức tranh cáo bạch của phường xiếc Việt-Nam giăn căng mọi, nhơn dân ở Đô-thành đã nào nức đi xem trò xiếc, còn phường xiếc đã xin phép quan trên để diễn tại nơi vạc đất trống ở trước trường Hậu bổ (tức là trước trường Cao-đẳng học đường).

Hiện nay đã dọn dẹp sửa soạn xong cả chỉ chờ phường xiếc đến là khai diễn ngay.

Chắc rằng phường xiếc ấy khi đến Huế sẽ được lắm người thích xem, vì rằng đã có người ở đường ngoài vào nói rằng phường xiếc ấy diễn lắm trò tài tình lắm mà giá cả hạ hơn xiếc khác, vì lại ai nấy cũng muốn xem xiếc ta.

Tản-Đà-Thư-Điếm

Tết tây vừa qua, tết ta sắp đến. Bản-điếm kính chúc các bạn mua hàng, các bạn buôn bán, chư-tôn liệt quý, vạn sự như ý. Ngày chủ-nhật hôm qua, bản-điếm đã dọn lại sở nhà 117 cũng phố hàng Gai. Các ngài ở xa có gửi giấy lại, xin để là **TẢN-ĐÀ THƯ-ĐIẾM**, *117 phố hàng Gai, Hanoi*. Trong tháng gần tết này, bản-điếm có xuất bản : quyển **BỨC TRANH LỒNG SON**, là chuyện Mỹ-châu Trọng-Thủy đặt lối lục bát (giá 0 p. 08) của ông Phó-bảng Nguyễn-can-Mộng soạn ; quyển **BA-LAN** chuyện trinh-thám (giá 0 p. 20) của ông cử-nhân Nguyễn-trọng-Đường dịch ; quyển **CHUYỆN THẾ-GIAN**, Cỏ kim đông tây đoản thiên tiểu-thuyết (giá 0 p. 30) của các bạn văn-sĩ cùng bản-điếm đồng nhân soạn dịch ; Quyển **ĐẠI-HỌC** toàn bản cũng sắp ra.

kính bạch
Tản-Đà Thư-Điếm
117 phố hàng Gai, Hanoi

XIN XEM CHO KỸ

***Phẩm nhiều các qui-khách xem** báo thấy có đăng cáo-bạch của bản hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu khác, sau nhờ mà lắm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gởi có mấy lời xin trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài từ rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ.*

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-kẻ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54 Rue Paul Bert, Hanoi

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cử DƯƠNG BÁ TRẠC *dịch*

Giá mỗi quyển : 0 $ 20

Ai muốn mua thư hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản lý nhà in của bản quán là :

Monsieur BÙI-XUÂN-THANH
65, Rue du Coton, Hanoi

Các cuộc đi xem

SĂN NHIÊN

Tối thứ hai :

TRƯỜNG NGHĨA
THÀNH NHÂN

Những tích này diễn rất vui trò, đủ vui đủ đau, vui kép, bản-hội cắt rất đích đáng, mời các qui khách đến xem sẽ biết.

Tối thứ ba :

HUYẾT Y KỲ ÁN

Tối thứ tư :

TÉ - VƯƠNG - PHI TỲ NẠN

Những tích diễn thật vui trò, đào-kép cắt thật đích đáng, các qui-khách đến xem bình-phẩm cho.

TRANH VẼ

Bán buôn — Bán lẻ

Bản-hiệu mới vẽ và mới in được nhiều thứ tranh thủy-mạc và tranh thuốc theo lối mới, rất đẹp và rất nhã. Lại có nhận vẽ các kiểu như là : kiểu thêu, kiểu dệt, kiểu đen, kiểu giấy cướm vân vân.

Lại có nhận bán truyện **SONG-PHƯỢNG KỲ DUYÊN** của ông Nguyễn-đỗ-Mục nữa.

HOÀN-VĂN

Vì tranh, vẽ kiểu và sẽ truyện-thần
73, Phố hàng Bông, Hanoi

NÊN MUA
Xe bán hạ giá

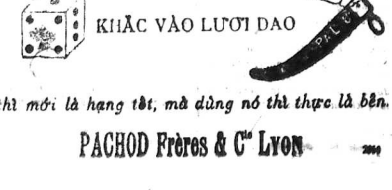
HỎI TẠI : PHÁP-THƯƠNG VẬN-TẢI HỘI

Số 7, cạnh trường Y-viện, Hanoi

GIÂY NÓI SỐ 73

2009

CÔ THẤY CON DAO NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie Lyon

2004

Dịp tết ta tới nơi này — NÊN ĐẾN

Hàng mới — Giá cực rẻ!

Chữa bệnh đau ngực và các bệnh vấn sức bằng dầu gan cá thuyền

Do Võ Phi-Hùng Cung Hồ Petrus Ký Tặng Thư Viện Đại Học Tổng Hợp Sao Xuất Bản Tại Hoa Kỳ (Cornell)

Nước hoa — Sà-phòng, vân vân.

GIÁ BÁN CỰC HẠ

Quý-khách mua hàng, ngài nào cắt mảnh các-bực này mang lại, bản-hiệu sẽ tính giảm giá 5 phân. 3619

Xây vôi Đồng-giao lợi lắm

XIN LẠI

Mme THAM HAI

14, Phố Hàng-Cá (Hàng-cuốc)

mà lấy mẫu vôi về thì tức thì thợ khắc các qui-khách biết rằng vôi Đồng-giao nở gấp đôi mọi thứ vôi khác.

2080

興同梁

Kính trình để các qui khách biết cho rằng bản-hiệu chúng tôi vẫn chuyên chế về nghề kim-hoàn này, đã ngoài hai mươi năm rày nghề làm nổi ngày càng tinh xảo thêm ra, lại chịu cải-cách các kiểu vòng, nhẫn hoa-tai, khuy áo, dây đeo cổ, qua-tim, vân vân, trông rất là thanh nhã, theo mực thời thế, các qui khách thích dùng, nhân tiện sắp ngày tết. Cả đến mọi đồ kiểu mới mượn được mấy tay thợ rất khéo, ở Honkweng sang và mới có sang các thứ mặt kim-cương, chân chân, ngọc-thạch, ngọc-trai, kim-sa, kỷ-thuật sang tỏ, mà-não và mặt ngọc sắc v.v. nữa, vừ cả các thứ và mới có sang nhiều kiểu nữa mới ra đời, trong rất là ngoạn mục.

Xin mời các qui-khách quan-hồ lại xem, đủ mọi hạng, ở xa, bản-hiệu lại bảo cũng có người đi thừa-hành để khách tiện các qui-khách, rất là trọng-hậu

LƯƠNG-THONG-HING

Bijoutier

41, Rue de la Soie 41, ở kênh HANOI

2721

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU

(hiệu dầu nai)

Đại-lý đến giá có viết thư hỏi chúng tôi về sau giờ trị về cách dùng thuốc Dragées Rabuteau thế nào, vì ngài đã nhờ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu dầu nai) ấy mà khỏi được bệnh bao-tử tinh thần, nên mới rất khỏe, mà đã chuyển thành ra bệnh đau dạ dầy và đau gan cả.

Vậy xin kể ra sau này : Thuốc Dragées Rabuteau (hiệu dầu nai) này bào chế có chất sắt là một nhất rất bổ về thường khí huyết, lại có khí Gyn-iem (Iode) để lọc cho huyết được trong sạch mà làm cho tiêu tán những bọn bẩn ra ngoài hết. Người ta thường thấy phần nhiều người bị bệnh hư huyết, xanh-xao và yếu đuối, đau mắt, đau cuống họng, có những mụn mọc sần sần lên ở mặt. Đàn bà con gái thì nguyệt kỳ không đều, thường hay sinh ra đau bụng.

Muốn cho khỏi hết các bệnh ấy thì nên dùng độ vài lọ thuốc Dragées Rabuteau (hiệu dầu nai) là một thứ thuốc kinh-nghiệm đã lâu, lại là một thứ thuốc có danh-tiếng hơn cả. ☞

Ở các hàng bào chế lớn đều có bán cả.

2056

Được thưởng gì ??

Đấu-xảo Marseille đã tan cuộc từ hôm 15 Novembre 1922, thế mà xem ra trong các nhà làm mà ở xứ Đông-Pháp này chỉ duy có bản-hiệu chịu tốn mà đem các thứ mã đến trường đấu-xảo Marseille thôi, nay bản-hiệu mới được tin ở bên Pháp sang rằng Hội-đồng đã xét thưởng xong mà đã mông-thưởng cho bản-hiệu một cái « Médaille » Bội-tinh vàng ; vậy xin có nhời kính-trình các ngài biết và mừng cho nghề làm các thứ mã và khắn của bản-hiệu đã tấn-bộ lắm rồi.

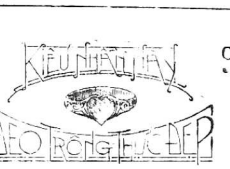
Nay kính

HAI-CHINH

76 Phố Cầu-Gỗ 76

HANOI

Giá bán 6$10 cả cước.

Chơi chán giả lại được 5$40

BẰNG VÀNG DIỆP THỰC TỐT

Thưa các qui khách, trông những giá rẻ bằng một nửa mà các bàn chúng tôi chế thứ kiểu này giá bán cực rẻ chơi chán giả lại tính theo thời giá không thiệt.

Giá bán một cái nặng 5 đồng cân 6 p.10 cả cước.

Muốn thích tốn, thêm 6 p.20.

Muốn bảo nặng thêm thời cứ mỗi 5 phân thêm 2 p.60.

Các ngài chiếu-cố xin viết thư cho chúng tôi, trong 24 giờ thời xong xin gửi luôn ngay.

Xin gửi về cho tôi là re-bemreom sat.

TONG-YUNE-TAI

49, Phố Hàng Ngang. — HANOI

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

(hiệu Gô-đa cũ)

RUE PAUL-BERT, HANOI

Cuối năm hàng kiểm-điểm xong

Bán hạ giá

Kể từ 1er đến 15 tháng hai tây tức là từ rằm đến 30 Tết

Các giá đều có nhiều hàng bán rẻ xin xem quyển ca-ta-lô riêng

Ở gian thực phẩm, có bán một bọn đồ hộp hiệu Joubes, Darros, Olida

GIÁ CỰC KỲ HẠ

Xưa nay chưa từng có bao giờ

2012

Nhà Bán-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

敬珀珠愈心療點堂春益

Thuốc lở châu-phách-tán

Thuốc lở châu phách này, rất thơm, sạch mát, mà không khái, bất cứ trẻ con người lớn, tìm ra phải lở sâu quảng sâu xương sài chăm nam khoét, thêm lỗm ăn tai, thối tai. Các chứng lở ngứa ngoài da, bài đều khỏi cả, lọ nhỏ giá 0$50, lọ nhỏ giá 0$80, lọ nhỏ giá 0$ 10, mua buôn nhiều có trừ hoa hồng. Thuốc này và thuốc cao răng, thuốc đau bụng kinh niên, thuốc bảo thận hoàn, đều là bản-hiệu mới tinh chế ra cả, mà kỳ Đấu-xảo Hanoi vừa rồi bản được các thuốc ấy rất nhiều, sau bàng tạp-hóa và cửa hàng bảo chế các tỉnh hiệu đã nhiều nơi mua buôn để bán lẻ. Các nơi đã ký-đính mà bộ như sau này : hiệu Mọc-Đình-Tư, 136, phố hàng Bông, Sở bán bảo lô, 63, phố hàng Bông, hiệu Sinh-Hòa-Đường 83, hàng Bông, anh in Đông-sinh ấn-quán 82, hàng Gai, nhà in Thực-Nghiệp ấn-quán, 48, phố Hà Hoàn kiếm, hiệu Đông-Hưng-Viễn bán cao-lâu và hiệu Vĩnh-Hợp-Thành, hiệu Hanh-Hòa-Đường bán bào chế hàng Buồm, hiệu Văn-Xuân chụp ảnh, 72 hàng Điếu, hiệu Vạn Xuân-Đường tên 18, hàng Trống, hiệu Tuyên-Lợi, 11, phố Cửa nhà thờ, hiệu Gia Long, 16, phố Tiên-tsin, hiệu Vĩnh-Lợi-Vinh, 69 hàng Bồ hiệu Quảng-Lợi 23 và hiệu Bảo Hợp, 27, phố Chợ chơn cổ, hiệu Vĩnh-Xương, 27, Bờ-trung, hiệu Phương-Đình, 100 Cần gỗ, hiệu Phạm-xuân-Trang, 62, hàng Bạc, hiệu Hưng-Long, 27 hàng Bát đàn, hiệu Hạnh-Nhân-Đường, 81, và hiệu Hưng-Thường, 62 Phúc kiến, Hanoi, hiệu Hợp-Hưng-Long, 93 phố thành Saigbong, hiệu Hoa-Sinh-Đường 107 phố Khách và hiệu Quảng-Lợi-Ích 36 hàng Sang Nam-định, hiệu Vạn An phố Tân-tứ-thì tỉnh Yên bay hiệu Đức-hưng phố Việt lợi tỉnh Viet-tri, hiệu Đức-Phong, 166, phố Đông-thị Hải-dương, hiệu Phúc-Hưng bán tạp hóa Phủ-yên, hiệu Tuyên-Chi sở may ở tỉnh Yên-nam, hiệu Sơn-Chương, 41 Wing lok Hong kong. Các nơi kể trên có bán bộ cả thuốc thấy xin ngoài và nhờ thuốc cần dùng khẩn nữa, đến cũng hiệu cả. Xin các qui-khách chiếu cố

Bản-hiệu TẠN XUÂN-ĐƯỜNG

85 Vii, phố Tiên-sin, Bến Bắc-mah (Yonkin)

Cửa hàng

Nhân dịp tết Nguyên đán An-nam này

TRONG VÒNG CẢ THÁNG FÉVRIER

Các ngài nên nhớ cho rằng :

Hiện nay tại Hiệu Bào-chế CHASSAGNE

5*9, phố Paul-Bert (trước cửa hiệu đó đã trồng sang)*

đã bắt đầu tặng các quí-khách mua hàng từ 2$80 trở lên mà trả tiền ngay :

Hoặc 1 lọ EAU DE COLOGNE thượng thượng hạng

Hoặc 1 chai rượu VIN TONIQUE RECONSTITUANT số 33,500

華 PAO-VA 寶

22, Phố Hàng Bồ, Hanoi

華人竹簾門面號行內外裝潢

Chúng tôi có lời kính trình các qui-khách biết rằng chủ trương của chúng tôi là để chiêu khách, cho nên không những là bán giá thật rẻ, lại còn càng ngày càng thêm hàng lên cho đủ mọi thức, không kể những đồ vàng bạc thượng đẳng, chúng tôi lại có buôn ở bên Hồng-kông và Shanghai những đồ trân châu, kỳ phách, ngọc thạch, nói tóm lại là đủ các thứ thời thế rất qui, lối cổ, lối kim mà ngày nay ở nơi Việt-Đông đông quan. Chúng tôi lại có bán cả mọi thứ đồ sứ Giang-tây như là lọ, bát, tô bình bằng sứ, vân vân.

Cũng kỳ tàn vẫn rồi, bản-hiệu lại mới thỉnh thêm được giảm ba tay thợ khéo ở bên Tàu sang, nào là thợ kim-hoàn, nào là thợ chiếu các thứ đồng-bồ. — Xin các qui-khách chiếu-cố cho thời chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm! Các ngài đến xem, chúng tôi cũng xin nghênh tiếp một cách rất tịch-mịch.

PAO-VA

Directeur, n° 22, Rue des Paniers, Hanoi

6* 88

TỤC TÁI-SINH-DUYÊN

(Đã này công tiếp theo sự-tích Mạnh-lệ-quân, cầu Hoàng-diệp phu-nhân là nước nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn thời là đàn-tử, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả.)

NGUYỄN-ĐỖ-MỤC dịch thuật

Tề-tương nói chưa dứt lời thì bỗng thấy mặt ngoài có 300 cấm-binh kéo đến, vây kín cả xung quanh phủ. *Đỗ-man định-quốc* và *Đỗ-man an-quốc* ngang-nhiên bước vào, mở chiếu-thư ra tuyên-đọc.

Tờ chiếu như sau này :

« *Thừa thiên hưng vận, hoàng-đế chiếu rằng :*

« *Hàng-hiệu phạm tội phản-nghịch, đáng lẽ phải xử-tử ngay, nhưng trẫm nghĩ thương là kẻ công-thần, cho nên còn bắt giam để tra xét, không ngờ có chỉ phản-nghịch đã lâu, vậy mới dám kháng-cự thánh chỉ.*

« *Nay chuẩn bắt toàn gia Hàng-hiệu đem ra hành-hình. Chỉ ban đặc ân cho vợ chồng Hàng-hiệu được loạn thả-lĩnh, đã cũng là cái lòng khoan-thứ của trẫm vậy.*

« *Còn bọn gia-binh nên phải chém hết, để trị cái tội kháng-cự triều đình.*

« *Khâm-tai !* »

Vợ chồng *Hàng hiệu* nghe chiếu, nét mặt vẫn cứ nghiễm-nhiên như thường. *Hàng-hiệu* lại nói với *Tề-tương* rằng :

— Gia-binh tôi quả là ngu-xuẩn, chúng xót-thương vì chủ, mà không biết thế là trái phép triều-đình. Tôi thiết-tưởng thánh-thượng cũng nên rộng ơn mà khoan-tha cho, chỉ trị tội một mình anh tôi là đủ.

Vệ vương-phi cũng thổ dài mà nói với *Tề-tương* rằng :

— Con dân tôi là *Lương-cầm-hà* nên đề theo tôi cùng chết, còn *Phi-loan* quận-chúa tôi chưa làm lễ thành hôn, chiếu luật chưa có thể trị tội được. Vậy nên tha cho quận-chúa lại trở về nhà *Hoàng-phủ*.

Phi-loan quận-chúa nghe lời, liền nói với *Vệ* vương-phi rằng :

— Cô-mẫu ơi! Xin cô mẫu chớ nhắc đến việc điệt-nữ. Lòng con đây quyết không bao giờ thay đổi, dẫu sống hay chết, cũng xin theo cô-mẫu để lỏ rằng nhà *Hoàng-phủ* con cũng chưa đến nỗi tầng-tâm.

Phi loan quận-chúa nói đến sự đau lòng ấy, lại vật mình lăn khóc. *Vệ* vương-phi không thể cầm nước mắt cho được, *đỗ Phi-loan* quận-chúa đậy mà bảo rằng :

— Nếu vậy thì con thật là con dân biển của ta !

Lương phu-nhân (*Cầm-hà*) nghe nói, cũng lầm-nhầm gật đầu mà nghĩ thầm rằng : *Phi-loan* quận-chúa thật là một người biển-nữ, quả không phụ cái lòng tương-trì của ta trong nửa năm trời nay !

Đỗ man định-quốc truyền cho quân sĩ cứ theo phép công mà xích tay vợ chồng *Hàng-tương* lại, lại xích tay cả *Phi-loan* quận-chúa và *Lương* phu-nhân *Hàng-hiệu* bấy giờ trong lòng chưa nói, không thể nhịn được, mới phải nói với *Đỗ-man định quốc* rằng :

— *Đỗ-man* đại-tướng-quân ơi! Bọn nữ-lưu kia không nên bắt chúng phải lột áo, cứ xích tay không cũng được.

Đỗ-man định-quốc nghe nói, cả cười mà rằng :

— Bây giờ quốc-trọng mới biết tôi là đại-tướng-quân ! Quốc-trọng vẫn tưởng rằng mặt trời cứ đứng trưa mãi, ai ngờ cũng có lúc phải sế về tây. Quốc trọng ơi ! Hôm trước quốc-trọng đứng ra coi mà quát chém tôi thì ngày nay làm chi đến nỗi khổ-sở cho lắm.

Nói xong, truyền quân-sĩ phải mau mau lột áo. *Vệ* vương-phi thấy vậy, trong lòng cảm-tức, liền quát một tiếng mà rằng :

— Anh em nhà người cho có cuy thế làm càn ! Nhà-người muốn lột áo, ta sẽ làm cho nhà-người biết tay bọ *Hàng* này !

Nói xong, quay mình trở lại, giật tung cái xiềng sắt ra, rồi bước vào mấy bước, hai tay nắm lấy hai anh em *Đỗ-man định-quốc* và *Đỗ-man an-quốc* ra. Hai người đứng dậy, truyền quân-sĩ cứ để nguyên áo mà trói lại. Lại tịch-biên hết tài-sản trong vương-phủ. Khi tịch-biên xong, *Tề-tương* vừa toan trở về phúc-chỉ thì bỗng lại có thánh-chỉ đến. Mọi người đều quỳ cả xuống để nghe. Nội giám mở tờ chiếu ra tuyên đọc.

Chiếu rằng :

« *Bình-giang vương Hàng-hiệu tội ác rõ rệt, đáng lẽ phải xử-nguyệt ngay, nhưng hai tiên cung-nữ thảnhân mưu gian ấy, trong khi trẫm nổi giận thì chẳng khiếp sợ mà chết. Còn kẻ đồng-đảng là nội-giám Uông-kim kia cũng bị trảng-phạng mà chết từ trước rồi. Vị có ấy thì-hậu cho là chưa đủ chăng-cứ, nên phải xét đoán lại.*

« *Vậy trẫm hãy ân-xá cho một nhà Hàng-hiệu, được khỏi tội chết, hãy giam vào ngục, đợi khi pháp-lư thẩm-định rồi, bấy giờ sẽ thi-hành.*

« *Chỉ thời-hậu mà nghĩ đến Hoàng-phủ Phi-loan không quản lụ-hôn. Lương* phu-nhân (*Cầm-hà*) nghe thì thân-phụ tạ-thế thì vật mình lăn khóc.

Hàng-hiệu cũng khóc mà rằng :

— *Lương* thừa-tướng ơi ! thừa-tướng vì bọ *Hàng* ta mà đẹp đến tự-tử. Đã đành rằng 60 tuổi đầu thì chết cũng đáng đời, nhưng thật để một mối thương tâm cho *Hàng-hiệu* này. Bảo giờ còn được trông thấy một người trung-quân vì quốc như thế !...

(Còn nữa)

Cercle d'Indochine — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant Nguyễn-Kim-Anh

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1786 — MỖI SỐ 0$03 — NGÀY THỨ BA 6 FÉVRIER 1923

Trung Bắc Tân Văn